

Jord-, beton-, kloak- og brolæggerarbejde

Indledning

Arbejdstilsynet har lavet denne tjekliste, fortrinsvis til virksomheder med færre end ti ansatte. Den er et redskab, som virksomheden kan bruge, når den skal udarbejde en arbejdspladsvurdering (APV).

Alle virksomheder med ansatte skal udarbejde en APV. Virksomheder med under 10 ansatte skal fra den 1. januar 2009 lave APV. APV'en er virksomhedens eget redskab til at kortlægge, prioritere og løse arbejdsmiljøproblemer.

Tjeklisten indeholder en række spørgsmål, som virksomheden skal svare ja eller nej til. De spørgsmål, som virksomheden svarer ja til, udgør et arbejdsmiljøproblem, der skal indgå i en handlingsplan, som virksomheden skal udarbejde.

Virksomheden bør desuden være opmærksom på at gravide ikke er medtaget i tjeklisten.

Sådan kan virksomheden bruge tjeklisten

- Svar på alle spørgsmålene i tjeklisten.
- Tag stilling til de spørgsmål, som virksomheden har svaret "ja" til, og skriv resultaterne ned i en handlingsplan.
- Overvej, hvad der er årsag til de fundne arbejdsmiljøproblemer.
- Nedskriv løsninger på arbejdsmiljøproblemerne.
- Tag stilling til, hvem der er ansvarlig for at løse arbejdsmiljøproblemerne, og hvornår virksomheden forventer, at de er løst.
- Tag skriftlig stilling til væsentlige arbejdsmiljøproblemer i virksomheden, selv om de ikke fremgår af tjeklisten.

Yderligere information

På Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk og i de 36 arbejdsmiljøvejvisere kan man få information om, hvor Arbejdstilsynet ser de væsentligste arbejdsmiljøproblemer i de forskellige brancher. I vejviserne kan virksomhederne bl.a. finde information om de vigtigste regler og forslag til, hvordan de kan løse de typiske arbejdsmiljøproblemer i de forskellige brancher.

ULYKKER

ja nej

ULYKKER GENERELT

1.	Er der medarbejdere, der ikke bruger de krævede personlige værnemidler, fx hjelme?	☐	☐
2.	Er der sket ulykker, uden at der er gjort noget for at forhindre, at de kan ske igen?	☐	☐
3.	Er der medarbejdere, der ikke er instrueret og oplært i det arbejde, de udfører?	☐	☐
4.	Er der sikkerhedsmateriel, der ikke jævnligt undersøges for fejl?	☐	☐
5.	Er der medarbejdere, der ikke har tid nok til at udføre opgaverne på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde?	☐	☐

MASKINER

6.	Kan medarbejderne uden deres vilje komme til at starte maskiner?	☐	☐
7.	Er der maskiner med bevægelige dele, der ikke er sikret med afskærmning, lysgitter e.l.?	☐	☐
8.	Er der maskiner, der ikke har nødstop?	☐	☐
9.	Mangler der anvisninger på grønlandsk og dansk, der fortæller om, hvordan man bl.a. bruger og vedligeholder maskinerne rigtigt?	☐	☐
10.	Er der maskiner, der ikke bliver vedligeholdt, som leverandøren har anvist?	☐	☐

HÅNDVÆRKTØJ OG ANDRE TEKNISKE HJÆLPEMIDLER

11.	Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med skarpe genstande eller værktøj som glas, plader, knive og mejsler?	☐	☐
12.	Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med værktøj, der river, saver, høvler, skærer, snitter e.l.?	☐	☐
13.	Mangler der anvisninger, der fortæller om, hvordan man bl.a. bruger og vedligeholder hjælpemidler rigtigt?	☐	☐
14.	Er der tekniske hjælpemidler, der ikke bliver vedligeholdt, som leverandøren har anvist?	☐	☐

INTERN TRANSPORT OG FÆRDSEL

ja nej

15. Er der rod i form af værktøj, materialer, affald m.v., der ligger dér, hvor man skal færdes, så medarbejderne kan falde?

16. Er der arbejdsområder og færdselsveje, der ikke er ryddede og ordentlige, eller hvor der ikke er nok lys?

17. Er der arbejdsforhold, der gør, at medarbejderne har risiko for at træde forkert, fx genstande på gulvet eller ujævnt underlag?

18. Er der risiko for, at medarbejderne bliver påkørt eller klemt af fx kraner, lastbiler eller trucks på virksomhedens område?

19. Er der køreveje på virksomheden, der ikke er afmærkede?

FARE FOR AT STYRTE NED

20. Er der risiko for, at medarbejderne kan styrte ned ved arbejde i højden, fx fra stilladser, stiger, arbejdskurve m.v.?

21. Er der risiko for, at medarbejderne kan styrte ned gennem et usikkert underlag?

BELASTNINGER AF KROPPEN, M.V.

22. Er der situationer, hvor medarbejderne foretager uhensigtsmæssige vrid eller drejninger i kroppen?

23. Mangler der løfteredskaber ved tunge løft (over 12 kg) eller ved uhensigtsmæssige løft, træk eller skub?

ANDRE FARER FOR ULYKKER

24. Kan medarbejderne komme i kontakt med strøm, der kan give elektrisk stød, fx ved kortslutning?

25. Arbejder medarbejderne, hvor genstande, som ikke er understøttede, spændt fast eller på anden måde beskyttede, kan falde ned?

KEMI OG STØV

26. Arbejder medarbejderne på en uforsvarlig måde med farlige kemikalier, fx kemikalier med orange faresymboler?

27. Mangler virksomheden at undersøge, om de farlige kemikalier, som virksomheden bruger, kan erstattes (substitueres) af mindre farlige kemikalier?

28. Arbejder medarbejderne med forurenende processer eller arbejdsoperationer, hvor der bruges kemikalier eller udvikles luftforurening på en måde, så andre medarbejdere kan blive udsat for de sundhedsskadelige påvirkninger?

ja nej

29. Er der medarbejdere, der arbejder med farlige kemikalier, uden at de er orienteret om risikoen ved arbejdet?

30. Er der medarbejdere, der ikke bruger personlige værnemidler, selv om det er påkrævet?

31. Er medarbejderne udsatte for støv, fra eget arbejde eller fra andres arbejde, der ikke bliver fjernet på en hensigtsmæssig måde?

ERGONOMI

TUNGE LØFT

32. Løfter medarbejderne tunge emner eller byrder manuelt?

33. Løfter eller holder medarbejderne tungt værktøj eller redskaber under arbejdet, fx mejselhammer, brolæggerjomfru og e.l.?

34. Bærer medarbejderne tunge emner eller redskaber, mens de går?

35. Løfter medarbejderne mange emner over 3 kg i løbet af en arbejdsdag?

36. Opstår der risikable situationer, når flere personer løfter byrder sammen?

37. Løfter medarbejderne byrder i dårlige arbejdsstillinger, fx langt fra kroppen, over skulderhøjde eller under knæhøjde?

TUNGE SKUB OG TRÆK

38. Skal medarbejderne bruge mange kræfter til at trække eller skubbe hjælpemidler som fx løftevogne med byggematerialer

39. Er underlaget, dér hvor medarbejderne skal trække eller skubbe hjælpemidler, ujævnt, skråt, blødt, glat, eller er der trin?

40. Er der dårlige pladsforhold ved skub og træk?

41. Er der mange igangsætninger, opbremsninger eller vendinger, når medarbejderne skal skubbe eller trække byrder?

42. Oplever medarbejderne, at de ting, de skubber eller trækker, er tunge?

43. Er hjælpemidlet defekt, eller mangler det vedligeholdelse?

ja nej

44. Er hjælpemidlet udformet, så arbejdsstillingen bliver dårlig?

ENSIDIGT, GENTAGET ARBEJDE

45. Er der ensidigt gentaget arbejde på virksomheden – det vil sige arbejde, hvor ensartede bevægelser hyppigt gentages i en stor del af arbejdsdagen?

46. Udfører medarbejderne ensidigt gentaget arbejde i højt tempo eller under tidspres?

ARBEJDSSTILLINGER

47. Arbejder medarbejderne i ubekvemme arbejdsstillinger?

48. Arbejder medarbejderne med bøjet eller vredet ryg eller bøjet eller vredet nakke?

49. Arbejder medarbejderne med hænderne over skulderhøjde?

50. Arbejder medarbejderne med lange rækkeafstande?

51. Arbejder medarbejderne på hug, knælende eller knæliggende?

52. Arbejder medarbejderne i samme stilling i lang tid?

53. Er der snævre pladsforhold på arbejdspladsen, der begrænser bevægelsesfriheden?

STØJ

54. Er der medarbejdere, der er udsatte for støj, der er så høj, at de må råbe for at kommunikere med en person, der står ½-1 m væk?

55. Forsømmer virksomheden at indkøbe de mest støjsvage maskiner på markedet?

56. Er der medarbejdere, der ikke bruger høreværn, selv om støjen er kraftig?

VIBRATIONER

57. Forsømmer virksomheden at købe de maskiner, der vibrerer mindst?

HÅND-ARMVIBRATIONER

ja nej

58. Bruger medarbejderne slående, roterende eller vibrerende værktøjer eller maskiner, fx vibrerende mejselhamre, benzindrevne brolæggerjomfruer m.m.? Både slående værktøjer, der bruges i kort tid, og roterende værktøjer, der bruges i længere tid, kan være et problem.

59. Bruger medarbejderne værktøj eller maskiner, hvor vibrationsstyrken er større end $2,5 \text{ m/s}^2$, jf. brugsanviningen?

HELKROPSVIBRATIONER

60. Bruger medarbejderne køretøjer, hvor de udsættes for kraftige vibrationer som førere?

PSYKISK ARBEJDSMILJØ

FOR STORE/BELASTENDE KRAV

61. Er der medarbejdere, som konstant har en stor arbejdsmængde, eller som udsættes for stort tidspres?

62. Sker det ofte, at medarbejderne ikke når deres arbejdsopgaver?

63. Er det tit nødvendigt, at medarbejderne arbejder over?

64. Er det nødvendigt, at medarbejderne arbejder meget hurtigt?

65. Bliver der ofte stillet modstridende krav til medarbejderne?

66. Er målene for arbejdet uklare for medarbejderne?

MANGEL PÅ RELEVANTE INFORMATIONER

67. Mangler medarbejderne informationer, der er nødvendige for at klare arbejdet tilfredsstillende?

RINGE INDFLYDELSE PÅ EGET ARBEJDE

68. Har medarbejderne ringe indflydelse på beslutninger om eget arbejde?

69. Har medarbejderne ringe indflydelse på, hvordan arbejdet udføres?

ja nej

70. Har medarbejderne ringe indflydelse på mængden af eget arbejde?

71. Har medarbejderne ringe mulighed for at bestemme, hvornår de holder pause?

MANGLENDE STØTTE FRA KOLLEGER OG LEDELSE

72. Mangler medarbejderne hjælp og støtte fra kolleger?

73. Mangler medarbejderne hjælp og støtte fra ledelsen?

TRAUMATISKE HÆNDELSER

74. Er der arbejdsopgaver, hvor der er særlig fare for, at medarbejderne udsættes for, eller bliver vidne til alvorlige ulykker?

75. Mangler I en beredskabsplan for, hvordan I vil håndtere alvorlige ulykker eller dødsfald, så det er klart for ledelse og medarbejdere, hvordan sådanne oplevelser skal håndteres i virksomheden?

BØRN OG UNGE

INSTRUKTION OG TILSYN

76. Er der unge medarbejdere under 18 år, som ikke har fået en grundig instruktion og oplæring?

77. Arbejder unge under 18 år, uden at en person over 18 år fører tilsyn?

78. Har virksomheden undladt at underrette forældrene om, at den beskæftiger deres barn under 15 år, eller om at virksomheden beskæftiger deres barn, der er omfattet af undervisningspligten?

KRAV TIL ALDER

79. Er der ansat børn under 13 år på virksomheden?

80. Er der 13-14-årige eller unge, der er omfattet af undervisningspligten, som arbejder med andet end lettere arbejde?

MASKINER

81. Er der unge under 15 år, som arbejder med maskiner eller i farlig nærhed af dem?

ja nej

82. Er der unge under 18 år, som arbejder med farlige maskiner?

KEMI

83. Er der unge under 18 år, som arbejder med farlige kemikalier eller i farlig nærhed af dem?

ERGONOMI

84. Er der unge under 18 år, som løfter genstande over 12 kg flere gange dagligt?

ARBEJDSTID M.V.

85. Er der unge under 18 år, der arbejder i tidsrummet mellem kl. 20 og kl. 06?

86. Er der 13-14-årige eller unge, som er omfattet af undervisningspligten, som arbejder mere end to timer på skoledage eller 12 timer i skoleuger?

87. Er der 13-14-årige eller unge, som er omfattet af undervisningspligten, der ikke har en sammenhængende hvileperiode på mindst 14 timer i døgnet?

88. Er der 15-17-årige, som ikke er omfattet af undervisningspligten, der ikke har en sammenhængende hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet?

89. Er der unge under 18 år, som ikke har to sammenhængende fridøgn inden for hver periode på syv døgn?

90. Er der unge under 18 år med en arbejdstid på mere end 4 ½ time, som ikke har en pause på mindst 30 minutter?

